Nr. 3214.

CURRENDA XIV. XV.

A. D. 1875.

N. 2982.

In Currenda III. ex 24. Februarii 1875. N. 834. propositae fuerunt sub IV. prolixae facultates, quas Confessarii a Sede Apostolica durante Jubilaeo 1875. obtinuerunt. Nominatim propositum fuit, Confessarios habere facultatem absolvendi ab omnibus peccatis etiam a casibus tum Sedi Episcopali tum Summo Pontifici reservatis. Excipiuntur tamen casus Summo Pontifici reservati, qui in decretis Summi Pontificis Benedicti XIV. recensentur.

Ab his casibus reservatis nunquam Sedes Apostolica concedit simplicibus Confessariis facultatem absolvendi poenitentes his casibus irretitos.

Pro commoditate et notitia Decreta hacc per extensum promulgamus:

Decreta Benedicti XIV.,

quæ ad sacramentum pœnitentiæ spectant.

DECRETUM I.

Contra sollicitantes et complices peccati turpis.

Sacramentum pœnitentiæ, quam secundum post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti Patres apte nuncuparunt, nos licet immerentes ad universi dominici gregis curam superna dispositione vocati, omne studium et pastoralem sollicitudinem adhibere tenemur, ne, quod post amissam baptismi innocentiam datum est divina benignitate perfugium, per dæmonum fraudem et hominum Dei beneficiis perverse utentium malitiam, naufragis ac miseris peccatoribus luctuosum evadat exitium; et quod in salutem et curationem animarum a Deo, qui dives est in misericordia, institutum est, execrabili scelestorum quorumdam sacerdotum improbitate in earum perniciem atque interitum vertatur.

Dudum quidem a felicis recordationis *Gregorio Papa XV.* prædecessore nostro per suas litteras in forma brevium sub datum Romæ apud s. Mariam Majorem die 30. Augusti 1622, pontificatus sui anno secundo, sapienter provisum fuit contra quoscumque sacerdotes audiendis confessionibus deputatos, ad turpia et inhonesta sollicitantes: et deinceps successivis temporibus ad earum litterarum interpretationem ac declarationem plura subinde a congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sub die 11. mensis Februarii anno Domini 1661 prodierunt decreta, et a recordatæ memoriæ *Alexandro PP. VII.* pariter prædecessore nostro in congregatione generali die 24. Septembr. 1665. coram eo habita, inter alias ab evangelica veritate et sanctorum Patrum doctrina alienas et

dissonas propositiones sexta videlicet et septima huc revocandæ damnatæ et prohibitæ fuerunt. Nos itaque mature perpendentes, quanti momenti sit ad æternam animarum salutem ea ubique exacte observari, et quanti ad infirmas oves curandas et decorem s. ecclesiæ Dei retinendum intersit, ne aliqui sacerdotes pœnitentiæ sacramento nefarie abutentes pœnitentibus pro curatione vulnus, pro pane lapidem, pro pisce serpentem, pro medicina venenum porrigant, sed animo secum recolentes, se a Christo Domino præsides et judices animarum constitutos, ea sanctitate, quæ sublimitati ac dignitati muneris convenit, tam venerandum sacramentum administrent: motu proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione nostra præfatas litteras hujusmodi, ac omnia et singula decreta prædicta ad illarum interpretationem et declarationem emanata, apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus et confirmamus, illisque omnibus et singulis inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adjicimus: atque etiam, quatenus opus sit, denuo committimus et mandamus omnibus locorum ordinariis omnium regnorum, provinciarum, civitatum, dominiorum et locorum universi orbis christiani in suis respective diœcesibus, ut diligenter, omnique humano respectu postposito, inquirant et procedant contra omnes et singulos sacerdotes tam sæculares quam regulares quomodolibet exemptos, ac sedi apostolicæ immediate subjectos, quorumcumque ordinum, institutorum, societatum et congregationum, et cujuscumque dignitatis, et præeminentiæ, aut quovis privilegio et indulto munitos, *qui aliquem pœnitentem, quæcumque persona illa sit, vel in actu sacramentalis confessionis, vel ante vel immediate post confessionem, vel occasione aut prætextu confessionis, vel etiam extra occasionem confessionis in confessionali sive in alio loco ad confessiones audiendas destinato aut electo, simulatione audiendi ibidem confessionem, ad inhonesta et turpia sollicitare vel provocare, sive verbis sive signis, sive nutibus sive tactu, sive per scripturam aut tunc aut post legendam tentaverint, aut cum eis illicitos et inhonestos sermones vel tractatus temerario ausu habuerint:* et quos in aliquo ex hujusmodi nefariis excessibus culpabiles repererint, in eos pro criminum qualitate et circumstantiis severe animadvertant per condignas pœnas juxta memoratam *Gregorii* prædecessoris nostri constitutionem, quam hic de verbo ad verbum pro inserta haberi volumus: dantes etiam, si opus sit, et rursus concedentes facultatem, ne delictum tam enorme et ecclesiæ Dei injuriosum remaneat ob probationum defectum impunitum, jam alias in præfata constitutione tributam procedendi cum testibus etiam singularibus, dummodo præsumptiones, indicia et alia adminicula concurrant.

„Meminerint præterea omnes et singuli sacerdotes ad confessiones audiendas constituti, „teneri se ac obligari, suos pœnitentes, quos noverint fuisse ab aliis ut supra sollicitatos, „sedulo monere juxta occurrentium casuum circumstantias de obligatione denuntiandi loco„rum ordinariis prædictis personam, quæ sollicitationem commiserit, etiamsi sacerdos sit, „qui jurisdictione ad absolutionem valide impertiendam careat, aut sollicitatio inter confes„sarium et poenitentem mutua fuerit, sive sollicitationi pœnitens consenserit, sive consensum „minime præstiterit, vel longum tempus post ipsam sollicitationem jam effluxerit, aut sol„licitatio a confessario non pro se ipso, sed pro alia persona peracta fuerit. Caveant in„super diligenter confessarii, ne pænitentibus, quos noverint jam ab alio sollicitatos, sacra-

„mentalem absolutionem impertiant, nisi prius denuntiationem prædictam ad effectum per-„ducentes delinquentem indicaverint competenti judici, vel saltem se, cum primum poterunt, „delaturos spondeant ac promittant.

„Et quoniam improbi quidam homines reperiuntur, qui vel odio vel ira vel alia in-„digna causa commoti, aliorum impiis suasionibus aut promissis, aut blanditiis aut minis, „aut alio quovis modo incitati, tremendo Dei judicio posthabito et ecclesiæ auctoritate con-„tempta, innoxios sacerdotes apud ecclesiasticos judices falso sollitacitionis insimulant: ut igi-„tur tam nefaria audacia et tam detestabile facinus metu magnitudinis pœnæ cœrceatur, „quæcumque persona, quæ execrabili hujusmodi flagitio se inquinaverit, vel per seipsum „innocentes confessarios impie calumniando vel sceleste procurando, ut id ab aliis fiat, a „quocumque sacerdote quovis privilegio, auctoritate et dignitate munito, præterquam a nobis „nostrisque successoribus, nisi in fine vitæ et excepto mortis articulo, spe absolutionis ob-„tinendæ, quam nobis et successoribus prædictis reservamus, perpetuo careat.“

Demum magnopere cupientes a sacerdotalis judicii et sacri tribunalis sanctitate omnem turpitudinis occasionem et sacramentorum contemptum et ecclesiæ injuriam longe summovere et tam exitiosa hujusmodi mala prorsus eliminare, et, quantum in Domino possumus, animarum periculis occurrere, quas sacrilegi quidam dæmonis potius quam Dei ministri, loco eas per sacramentum Creatori suo ac nostro reconciliandi, „majori peccatorum mole „onerantes in profundum iniquitatis barathrum nefarie submergunt, nonnullorum venerabilium „fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium et aliquorum in theologia magistrorum consilio „desuper adhibito, accedentibus quoque iteratis plurium episcoporum supplicationibus, hac „nostra in perpetuum valitura sanctione, quemadmodum a pluribus episcopis per synodales „suas constitutiones jam factum esse novimus, omnibus et singulis sacerdotibus, tam sæcu-„laribus quam regularibus cujuscumque ordinis ac dignitatis, tametsi alioquin ad confessio-„nes excipiendas approbatis et quovis privilegio et indulto, etiam speciali expressione et „specialissima nota et mentione digno suffultis, auctoritate apostolica et nostræ potestatis „plenitudine interdicimus et prohibemus, ne aliquis eorum extra casum extremæ necessitatis, „nimirum in ipsius mortis articulo, et deficiente tunc quocumque alio sacerdote, qui con-„fessarii munus obire possit, confessionem sacramentalem personæ complicis in peccato turpi „atque inhonesto contra sextum decalogi præceptum commisso excipere audeat, sublata „propterea illi ipsi quacumque auctoritate et jurisdictione ad qualemcumque personam ab „hujusmodi culpa absolvendam, adeo quidem, ut absolutio, si qvam impertierit, nulla at-„que irrita omnino sit, tamquam impertita a sacerdote, qui jurisdictione ac facultate ad va-„lide absolvendum necessaria privatus existit, quam ei per præsentes has nostras adimere „intendimus: et nihilominus, si quis confessarius secus facere ausus fuerit, majoris quoque „excommunicationis pœnam, a qua absolvendi potestatem nobis solis nostrisque successori-„bus dumtaxat reservamus, ipso facto incurrat. Declarantes etiam et decernentes, quod „nec etiam in vim cujuscumque jubilæi aut etiam bullæ, quæ appellatur cruciatæ sanctæ, aut „alterius cujuslibet indulti, confessionem dicti complicis hujusmodi quisquam valeat excipere „eique sacramentalem absolutionem elargiri; cum ad hunc effectum et in hoc casu nullus

„confessarius, utpote qui in hujusmodi peccati et pœnitentis genere jurisdictione, ut præ-
„fertur, careat at absolvendi facultate a nobis privatus existat, habendus sit pro confes-
„sario legitimo et approbato: non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis,
„præsertim, quæ nuncupantur cruciatæ sanctæ vel jubilæi universalis et plenarii, nec non
„quibusvis ecclesiarum et monasteriorum et ordinum quorumlibet, quorum ipsi sacerdotes
„fuerint, etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statu-
„tis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis sub quibuscumque
„tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu proprio aut alias
„quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis, quibus omnibus, eo-
„rum tenores præsentibus pro expressis habentes hac vice dumtaxat specialiter et expres-
„se derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Volumus demum ac præcipimus, ut omnes locorum ordinarii, tam præsentes quam futuri pro tempore existentes, in approbatione confessariorum tam prædictam constitutionem *Gregorii* prædecessoris nostri, quam præsentem hanc nostram ab omnibus sacerdotibus approbandis attente legi et accurate observari curent, moneantque eos in Domino atque hortentur, ut sacrum ministerium ipsorum fidei commissum summa animi innocentia, morum puritate, judicii integritate peragant, exhibeantque semetipsos ut ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei. Memores præterea sint, se locum tenere ac vices obire summi atque æterni Sacerdotis, qui sanctus, innocens, impollutus per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, ut emundaret conscientiam nostram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi. Sedulo igitur studeant diligenterque caveant, ne quærentibus et pulsantibus eorum culpa cœlum claudatur, ne deperditæ oves ad ovile dominicum redire properantes eorum manibus ferarum dentibus dilaniandæ tradantur, ne prodigi filii egentes et saucii, ad cœlestem Patrem revertentes, nefaria eorum improbitate gravioribus peccatorum vulneribus, dum adhuc in via sunt, confodiantur.

Ut autem præsentes litterae ad omnium notitiam facilius deveniant, et nemo illarum ignorantiam allegare valeat, volumus illas seu earum exempla ad valvas ecclesiæ Lateranensis et basilicae principis apostolorum, nec non cancellariæ apostolicae curiæque generalis in Monte Citatorio, ac in acie Campi Florae de Urbe, ut moris est, affigi et publicari, sicque publicatas et affixas omnes et singulos, quos illae concernunt, perinde arctare et afficere, ac si unicuique eorum nominatim et personaliter intimatae fuissent: utque ipsarum praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides tam in judicio quam extra illud ibique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc nostrae voluntatis, sanctionis, praecepti, mandati et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud sanctam Mariam Majorem anno incarnationis dominicae 1741, Kalendis Junii, pontificatus nostri anno primo.

DECRETUM II.

Contra eosdem complices etc.

Apostolici muneris partes in procuranda praecipue rerum sacrarum pura illibataque penitus administratione versari debere probe intelligentes, non modo et assiduis hortationibus et justa, ubi res postulat, legum severitate, ut ab ecclesiasticis quibusque ministris sancta sancte tractentur, quantum cum Domino possumus, providere studemus; verum etiam leges ipsas, ne forte sinistris interpretationis in alterutram extremam partem aut immoderati rigoris aut detestabilis laxitatis perperam detorqueantur: opportune communire ac roborare pro earumdem tuendo vigore, cum occasio poposcerit, non praetermittimus. Sane cum nos alias per quandam nostram constitutionem, cujus initium est: *Sacramentum pœnitentiæ*, anno incarnationis dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo primo Kal. Junii pontificatus nostri anno primo editam, omnibus et singulis sacerdotibus tam saecularibus quam regularibus interdixerimus et prohibuerimus: *ne aliquis eorum, extra casum extremae necessitatis, nimirum in ipsius mortis articulo et deficiente tunc quocumque alio sacerdote, qui confessarii munus obire possit,* confessionem sacramentalem personae complicis in peccato turpi atque inhonesto, contra sextum decalogi praeceptum commisso, excipere auderet; ita ut absolutio, si quam impertivisset, nulla atque irrita omnino esset, tamquam impertita a sacerdote, qui jurisdictione et facultate, ad valide absolvendum necessaria, ipsi per nos vigore ejusdem constitutionis adempta, privatus existeret, et alias prout in memorata constitutione, cujus tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius dicitur contineri. Cum nos subinde super ea dictae constitutionis parte, quae mortis articulum respicit, dubitationes quasdam exortas fuisse acceperimus, quarum resolutionem privato cujusque judicio relinquendam minime existimamus, ne lex incertis conjecturis et opinionibus jactata in sensus a mente nostra alienos forsitan distrahatur, ejusque vigor paulatim langueat atque enervetur: hinc est, quod nos omnem dubitandi rationem, quantum cum Domino possumus, de medio auferre cupientes, motu proprio ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potetastis plenitudine memoratam constitutionem nostram cum omnibus et singulis in ea contentis tenore praesentium, quatenus opus sit, confirmamus, illamque integre, penitus et omnino, atque ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari praecipimus et mandamus. Praeterea habita super his cum venerabili fratre nostro Vincentio, episcopo Praenestino, sanctae Romanae ecclesiae cardinali Petra nuncupato, pœnitentiario nostro majori, ac dilectis filiis officii pœnitentiariae opostolicae ministris, qui rem jussu nostro mature perpenderunt, deliberatione, motu, scientia et potestatis plenitudine paribus, edicimus ac declaramus: eadem „constitu-„tione singulis, ut supra, sacerdotibus, quemadmodum interdictum non est in mortis arti-„culo personam in praedicto turpi peccato complicem confitentem audire atque ab hujus-„modi quoque culpa rite contritam absolvere, deficiente tunc quocumque alio sacerdote, „qui confessarii munus obire possit, ita interdici reipsa et prohiberi praedicto modo tunc

„audire et absolvere, ut, si alius aliquis sacerdos non defuerit, etiamsi forte iste alius „simplex tantummodo sacerdos fuerit, sive alias ad confessiones audiendas non approbatus, „possit nihilominus ipse sacerdos simplex confessionem excipere ac absolutionem impertiri. „Porro, si casus urgentis qualitas et concurrentes circumstantiae, quae vitari non possint, „ejusmodi fuerint, ut alius sacerdos ad audiendam constitutae in dicto articulo personae „confessionem vocari aut accedere sine gravi aliqua exoritura infamia vel scandalo nequeat, „tunc alium sacerdotem perinde haberi censerique posse, ac si revera abesset atque defi„ceret; ac proinde in eo rerum statu non prohiberi socio criminis sacerdoti absolutionem „pœnitenti ab eo quoque crimine impertiri. Sciat autem complex ejusmodi sacerdos et se„ro animadvertat, fore se reipsa coram Deo, qui irrideri non potest, reum gravis adversus „praedictam nostram constitutionem inobedientiae latisque in ea poenis obnoxium, si prae„dictae infamiae aut scandali pericula sibi ultro ipse confingat, ubi non sunt: imo intelli„gat, teneri se graviter hujusmodi pericula, quantum in se erit, antevertere vel removere „opportunis adhibitis mediis; unde fiat, ut alteri cuivis sacerdoti locus pateat illius confes„sionis absque ullius infamia vel scandalo audiendae. Ita enim ipsum teneri vigore memo„ratae nostrae constitutionis declaramus, et nunc quoque ita ipsi faciendum esse districte „mandamus et praecipimus. Quod si idem sacerdos aut quovis modo sese nulla gravi ne„cessitate compulsus ingesserit, aut ubi infamiae vel scandali periculum timetur, si alterius „sacerdotis opera requirenda sit, ipse ad id periculum avertendum congrua media adhibere „de industria neglexerit, atque ita personae in dicto crimine complicis eoque in articulo, „ut praefertur, coustitutae sacramentalem confessionem excipere, ab eoque crimine absolu„tionem largiri nulla, sicut praemittitur, neccessaria causa cogente praesumpserit, quamvis „hujusmodi absolutio valida futura sit, dummodo ex parte pœnitentis dispositiones a Christo „Domino ad sacramenti pœnitentiae valorem requisitae non defuerint (non intendimus enim „pro formidando mortis articulo eidem sacerdoti, quantumvis indigno, necessariam jurisdic„tionem auferre, ne hac ipsa occasione aliquis pereat): nihilominus sacerdos ipse violatae „ausu ejusmodi temerario legis pœnas nequaquam effugiet, ac propterea latam in dicta „constitutione majorem excommunicationem eodemque plane modo, quo ibidem decernitur, „nobis et huic sanctae sedi reservatam incurret, prout illum eo ipso incurrere declaramus, „volumus atque statuimus. Non obstantibus omnibus et singulis illis, quae in praefata nostra „constitutione voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque." Volumus autem, ut earumdem praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra illud ubique locorum habeatur; quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud sanctam Mariam Majorem sub annullo Piscatoris die octava Februarii anno 1745, pontificatus nostri anno quinto.

DECRETUM III.

Contra sollicitantes et sacrificio missæ abutentes.

In generali congregatione sanctae Romanae et universalis inquisitionis, habita in palatio apostolico Quirinali coram sanctissimo Domino nostro Domino Benedicto, divina providentia Papa XIV., et eminentissimis ac reverendis. DD. S. R. E. cardinalibus adversus haereticam pravitatem inquisitoribus generalibus, a sancta sede apostolica specialiter deputatis, sanctissimus Dominus noster sollicite animadvertens, quam grave sit delictum illorum perditorum hominum, qui sacrosancto missae sacrificio ac salutaris pœnitentiae sacramento, ad animarum reparationem a Christo Domino institutis, in illarum perniciem et damnationem abutuntur, decrevit: „quod in posterum sacerdotes tam saeculares, quam re„gulares cujuscumque ordinis, instituti, congregationis et societatis, etiam de necessitate „exprimendae, vel in actu sacramentalis confessionis, sive illius occasione aut praetextu, „ad turpia sollicitantes, vel sacrificio missae abutentes ad sortilegia, praeter pœnas jure „et apostolicis constitutionibus, et signanter sanctae memoriae *Sixti V.* et *Gregorii XV.* „contra eosdem inflictas, perpetuam etiam inhabilitationem incurrant ad praefati sacrificii „celebrationem;“ quodque ejusmodi decretum significetur singulis cujuscumque ordinis superioribus ac praepositis ad hoc, ut de illo, sicuti et de praedictis aliisque summorum Pontificum constitutionibus juxta praescriptum in generali decreto supremae inquisitionis die 15. Decembris 1633 semel saltem in anno, id est feria sexta post octavam assumptionis beatae Mariae Virginis in publica mensa vel in capitulo ad hoc specialiter convocato, ac insuper in quocumque generali vel provinciali capitulo, vel alio quovis nomine nuncupato capitulari congressu, suos subditos ac religiosos commonendos curent, ejusdemque commonitionis coram suprema congregatione juratum testimonium exhibeant.

DECRETUM IV.

Contra confessarios exquirentes nomen complicis.

Ubi primum de perversa quadam et absurda praxi in sacramento pœnitentiae administrando, apud nonnullos confessarios in Portugalliae et Algarbiorum regnis introducti cœpta, non sine animi nostri dolore, nuntium accepimus, non levi aliquo incertoque rumore ad nos perlatum, sed ita gravibus solidisque fundamentis innixum, ut prudentem omnino fidem de periculi cum veritate tum magnitudine facerent; praetermittere non potuimus, quin continuo datis ad venerabiles fratres eorumdem regnorum ac ditionum archiepiscopos apostolicis nostris litteris remedium nascenti malo quam promptissime adhiberemus. Earum vero litterarum die septima mensis Julii superioris anni 1745 editarum, quas praesenti huic nostrae constitutioni inserendas existimamus, hic tenor erat:

„Suprema omnium ecclesiarum sollicitudo, et divina Jesu Christi, omnium pastorum „principis, cujus vices plane immerentes gerimus, charitas assidue urget nos, ut pro com„missa divinitus imbecillitati nostrae universi dominici gregis cura semper advigilantes,

„periculis animarum, sicubi forte superimpenderint, per omnes christiani orbis populos ac „nationes opportune, quantum cum Domino possumus, occuramus, atque iis praecipue regnis „et locis peculiari quodam apostolicae nostrae charitatis studio auctoritatisque providentia „consulamus, in quibus, cum fides, religio, pietas quam maxime floreant, callidus humani „generis hostis nocere fidelibus dum aperto bello desperat, per insidias molitur, in angelum „scilicet sese lucis transfigurans, et ementita boni specie incautis illudens; qua ex arte non „minora saepe animarum detrimenta, quam ex aggressione manifesta esse proventura ne„quissimus veterator confidit. In harum autem fraudum numero computamus, quod in flo„rentissimis Portugaliae et Algarbiorum regnis et ditionibus, quibus vos antistites summa „cum sacerdotalis virtutis vestrae commendatione praesidetis, et quibus pro singulari erga „catholicam ecclesiam atque apostolicam hanc sanctam sedem observantia meritae debentur „laudes, nuper evenisse non sine ingenti animi nostri dolore cognovimus.“ Pervenit enim haud ita pridem ad aures nostras, nonnullos istarum partium confessarios falsa zeli imagine seduci se passos, sed a zelo secundum scientiam longe aberrentes, perversam quandam et perniciosam praxim in audiendis Christi fidelium confessionibus et in saluberrimo poenitentiae sacramento administrando invehere atque introducere cœpisse; ut videlicet, si forte in poenitente incidissent, socium criminis habentes, ab iisdem poenitentibus socii hujusmodi seu complicis nomen passim exquirerent, atque ad illud sibi revelandum non inducere modo saudento conarentur; sed, quod detestabilius est, denuntiata quoque, nisi revelarent, absolutionis sacramentalis negatione, prorsus adigerent atque compellerent: imo etiam complicis ejusdem nedum nomen, sed habitationis insuper locum sibi exigerent designari. „Quam illi quidem intolerandam imprudentiam tum procurandae complicis „correctionis aliorumque bonorum colligendorum specioso praetextu colorare, tum emen„dicatis quibusdam doctorum opinionibus defendere non dubitarent; cum revera opiniones „hujusmodi, vel falsas et erroneas sequendo vel veras et sanas male applicando, perni„ciem tam suis quam poenitentium animabus consciscerent; ac sese praeterea plurium „gravium damnorum, quae inde facile consecutura fore praevidere debuerant, reos coram „Deo aeterno judice constituerent. Et vero jam secuta fuisse multa ejusmodi damna „infelici experientia compertum est: nec fieri potuit, quin ea de causa et oblocutiones „et scandala, et non ministrorum tantum, sed sacri etiam ipsius ministerii odium et ani„morum ingens conturbatio in populo fidei exorta sint. Tristia nos haec nuntia cum ac„cepimus, simul audivimus, contra exitialem hujusmodi abusum protinus justa indignatione „pro munere suo commotos fuisse dilectos filios nostros S. R. E. cardinales Nunum a „Cunha, in issdem Portugalliae et Algarbiorum regnis generalem inquisitorem, et Thomam „de Almeyda, patriarcham Lisbonensem, atque utrumque sollicite gliscenti malo compes„cendo atque etiam eradicando allaborasse. Nos autem, ne in tam gravi animarum discri„mine ulla ex parte apostolico nostro ministerio deesse videamur, neve mentem hac super „re nostram apud vos obscuram et ambiguam esse sinamus:“ notum vobis esse, volumus, memoratam superius praxim penitus reprobandam esse, eamdemque a nobis per praesentes nostras in forma brevis litteras reprobari atque damnari tamquam scandalosam et perni-

ciosam, ac tam famae proximorum quam ipsi etiam sacramento injuriosam, tendentemque ad sacrosancti sigilli sacramentalis violationem, atque ab ejusdem poenitentiae sacramenti tantopere proficuo et necessario usu fideles abalienantem. „Eapropter, venerabiles fratres, „quamquam de pastorali vestra vigilantia nihil est, quod dubitemus: supremi tamen officii „quoque nostri esse censemus, alacritatem ipsam vestram hac mentis nostrae aperta signi„ficatione et apostolicis insuper hortationibus nostris intensius acuere et excitare, ut pro „se quisque vestrum opportunioribus, quascumque prudentia suggesserit, initis rationibus, „et efficacioribus quibusque juris remediis, quoad opus fuerit, contra delinquentes ministros „adhibitis, noxiam hujusmodi novitatem strenue insectemini, ac pene nascentem opprima„tis, neque patiamini traditis curae vestrae ovibus ibi offendiculum parari, ubi salus a „Christo posita est, ab eoque divinae misericordiae fonte illas averti ac deterreri, ad quem „ab eodem Redemptore nostro ad abluendas dealbandasque in sanguine suo animas aman„tissime invitantur. Interea, dum a zelo vestro ac prudentia luculentiora nobis certo pol„licemur vestrae pietatis et observantiae argumenta, apostolicam benedictionem cum uber„rima coelestium charismatum copia conjunctam vobis, venerabiles fratres, ex animo im„pertimur. Volumus autem, ut praesentium transumptis sive exemplis, etiam impressis, ma„nu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur et „adhiberi posset, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud sanctam Mariam „Majorem sub annulo Piscatoris die 7. mensis Julii 1745, pontificatus nostri anno quinto. „*Cajetanus Amatus.*"

Has porro nos litteras in forma brevis tunc datas iterum praesentibus nostris confirmamus et roboramus, easque ab omnibus et singulis fideliter exacteque observari injungimus atque praecipimus:

„Statuentes insuper ac decernentes, ut quicumque cujusvis status, gradus, conditionis, „dignitatis et ordinis, etiam speciali et individua, ad effectum, ut hisce nostris praesentibus „comprehendantur, mentione et expressione digni, ausus in posterum fuerit docere, licitam „esse hujusmodi praxim, prout ea in relato nostro brevi exponitur ac reprobatur, vel „scribere aut loqui praesumpserit in ejusdem damnatae praxis defensionem; vel ea, quae „in dicto brevi contra eamdem praxim decreta sunt, impugnare, aut in alienos sensus te„mere detorquere seu interpretari, incidat ipso facto in excommunicationem, a qua non „possit, praeterquam in articulo mortis, ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente vel „auctoritate suffulto, nisi a nobis vel a pro tempore existente Romano Pontifice absolvi."

Et quia non modo cavendum est, ut, quae sunt a nobis in praeinsertis litteris decreta, ab omni impugnatione, contradictione pravaque interpretatione salva sint et immunia, verum etiam, ne quis in sacramenti poenitentiae administratione ab eorum omnimoda observantia umquam recedat; idcirco omnibus et singulis confessariis utriusque cleri tam saecularis quam regularis, quantumvis exempti et quacumque speciali et expressa mentione alias fortasse nominandi, graviter et districte, divini interminatione judicii, atque in virtute sanctae obedientiae, prohibemus: „ne conformiter ad praedictam reprobatam praxim poe-

„nitentes, qui peccatum seu crimen aliquod, cujus socium aut socios habuerint, ipsis in „tribunali pœnitentiae confiteantur, interrogare praesumant de nomine socii seu complicis, „loco habitationis, vel alliis hujusmodi adjunctis sive circumstantiis, expressionem magis„que individuam ejusdem complicis manifestationem concernentibus; eidem pœnitenti, si „manifestare renuerit, sacramentalem absolutionem denegando: alioquin noverint, sese ultra „peccati lethalis incursum suspensioni ab officio audiendarum confessionum aliisque etiam „gravioribus pœnis fore subjiciendos."

Praeterea, quoniam contra damnatum hujusmodi exitialem abusum, ne cum animarum pernicie radices agat, necesse ducimus modum ac formam etiam in foro externo procedendi et ultrices adversos reos poenas imponendi, statuere atque ordinare, omnesque super hoc exorituras, vel etiam jam exortas dissensiones componere et penitus amputare, volumus, decernimus ac declaramus: „quod docentes, ut supra, licitam esse praxim a nobis jam „reprobatam, vel in ejusdem praxis defensionem scribentes aut loquentes, vel ejusdem „reprobationem in memorato nostro brevi contentam impugnantes, aut perverse interpre„tantes, in officio sanctae inquisitionis praedictorum regnorum atque ditionum severe pu„niantur, et contra eos et eorum quemlibet in eodem officio procedatur, non minus ac „contra illos ibidem procedi solet, qui asserunt, tradunt, tuentur opiniones scandalosas, per„niciosas, et uti tales a sede apostolica rejectas et condemnatas.

„Similiter in eodem officio procedendum erit et procedi volumus ac statuimus contra „confessarios quoque, ut supra delinquentes, ac de nomine complicis poenitentem interro„gantes, eidemque poenitenti, nisi illud sibi manifestet, absolutionem denegantes. Dummo„do tamen hujusmodi interrogandi ac denegandi actus talibus circumstantiis conjunctus sit „ac convestitus, quae sic agentem confessarium de adhaesione ad praedictam reprobatam „praxim tamquam ad licitam, vel alio quovis modo de prava credulitate suspectum „reddant."

Itaque contra praedictos omnes et singulos delinquentes, tam saeculares quam quorumvis etiam quomodolibet exemptorum ac sedi apostolicæ immediate subjectorum ordinum, institutorum, societatum et congregationum regulares, cujuscumque dignitatis ac praeeminentiae, aut quovis privilegio muniti existant, et quorum specialis et nominatim mentio facienda sit, praedictorum regnorum ac ditionum inquisitores, potestate a nobis tradita, et quatenus opus sit, praesentium tenore de novo concessa, prout in causis fidei, juxta sacrorum canonum formam, nec non sancti officii inquisitionis hujusmodi constitutiones, privilegia, consuetudines et decreta diligentur inquirant et procedant, et quos in aliquo ex hujusmodi excessibus culpabiles repererint, in eos pro criminum qualitate et circumstantiis suspensionis ab officio confessiones audiendi vel etiam ab executione ordinum, privationis beneficiorum, dignitatum, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, nec non vocis activæ ac passivæ, si regulares fuerint, aliasque pœnas decernant; omnes etiam vel earum tantum aliquas in perpetuum vel ad tempus infligendo.

„Quicumque vero alium quemlibet aliquo ex supradictis modis deliquisse cognoverint, eum intra terminum dierum, in edictis sancti officii ejusmodi inquisitionis præfigi solitum,

„eidem sancto officio denuntiare teneantur; alioquin poenas non denuntiantibus per eadem „edicta infligi consuetas incurrant. Verumtamen ab hujusmodi onere denuntiandi justis de „causis eximi volumus et eximimus personam ipsam pœnitentem dumtaxat in causa propria; „id est in casu, quod suum peccatum confitens a confessario adigatur ad sibi manifestan„dum nomen complicis in eodem peccato: tunc enim pœnitentem hujusmodi ab obligatione „eumdem confessarium denuntiandi liberamus. Sed quando aliunde, quam ex propria, ut „dictum est, confessione, noverit confessarium aliquo ex superius enumeratis et sancto „officio denuntiandis modis deliquisse, tunc eum et ipse denuntiare ex ista aliunde habita „notitia teneatur.

„Quod si confessarii de complicis nomine perperam interrogantis absolutionemque, ni sibi detegatur, denegantis actum contingat ejusmodi esse, ut, quamvis imprudens et malus, „simplex tamen quidam et nudus actus fuerit, id est iis circumstantiis destitutus, quae de „prava credulitate, vel de mala adhæsione ad praxim in saepe dicto nostro brevi repro„batam tamquam ad licitam, eumdem confessarium suspectum reddant; tunc istiusmodi „delictum neque denuntiationis oneri neque sancti officii praedicti cognitioni subjectum „erit; sed de illo cognoscere atque in delinquentem confessarium per suspensionem ab „audiendis confessionibus vel alias canonicas et legitimas pœnas pro delicti modo animad„vertere, ad locorum ordinarios in sua cujusque diœcesi omnino spectabit."

His igitur circa ordinem, formam modumque contra ejusmodi delinquentes procedendi, ut praefertur, constitutis, ac suis unicuique judici ecclesiastico juribus assignatis et distributis; hanc nos deinceps regulam ab omnibus observari ac custodiri volumus et mandamus, si quando talia delicta deprehendi contigerit, quae tamen haud umquam posthac eventura in Domino confidimus, accedente insuper praeclara inclytae Lusitanae nationis universae erga sedem apostolicam observantia et obedientia, nec non eximia tum istius sanctae inquisitionis officio tum cujusque loci ordinariorum numquam defutura vigilantia. Quapropter quaecumque aliter quam praesentibus nostris decrevimus et constituimus, sive in edictis praefati officii inquisitionis, sive in quibuslibet quorumvis ordinariorum mandatis aut pastoralibus litteris vel decretis antehac statuta prodierunt, ea nos, quoniam post apostolicam hanc a nobis propositam agendi seu judicandi normam, minus necessaria fore censemus, desinere jam et cessare, ac, veluti numquam emanassent, omnem obligandi vim amittere, motu proprio et ex certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine declaramus, statuimus atque sancimus: decernentes, easdem praeinsertas, nec non praesentes nostras litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quicumque, cujusvis status, gradus, ordinis, præeminentiae et dignitatis existant, seu alias speciali et individua mentione et expressione digni, in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas tum praeinsertae tum praesentes emanaverint, sufficienter adductae, verificatae et justificatae

fuerint, aut ex alia qualibet etiam privilegiata causa, colore, prætextu et capite, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel interesse habentium consensum, aliove quolibet defectu notari, impugnari aut in controversiam vocari posse, sed ipsam præsentes, easdemque præfatas in forma brevis litteras, firmas, validas et efficaces existere et fore; suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et ab omnibus et singulis praemissis, ad quos spectat, seu pro tempore spectabit, exacte et inviolabiliter observari.

Sicque et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque judices ordinarios et delegatos, etiam S. R. E. cardinales, et contra hæreticam pravitatem generales inquisitores, legatos quoque de latere et apostolicae sedis nuntios, aliosve quoslibet quacumque auctoritate, potestate et praeeminentia fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet aliter judicandi et interpretandi facultate, judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quibusvis apostolicis, et in universalibus sive provincialibus aut synodalibus conciliis editis generalibus, sive specialibus constitutionibus et ordinationibus, edictis quoque praedicti inquisitionis officii, et quorumcumque ordinariorum, etiam episco- et metropolitanorum mandatis, litteris pastoralibus sive decretis, nec non ejusdem officii et quarumcumque ecclesiarum, etiam episcopalium et metropolitanorum, et quorumcumque ordinum, congregationum, religionum et institutorum, etiam societatis Jesu, aliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stilis, usibus et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem inquisitionis officio illiusque inquisitoribus, commissariis aliisque officialibus, tum etiam ecclesiis eorumque prælatis, ordinibus, congregationibus, institutis, societatibus illorumque superioribus et personis quibuslibet, sub quibusvis verborum tenoribus et formis, et cum quibuscumque etiam efficacissimis et insolitis derogationibus, clausulis atque decretis, etiam motu et apostolicae potestatis plenitudine similibus, seu ad quarumcumque personarum, etiam regia aliave qualibet mundana vel ecclesiastica potestate fulgentium instantiam, vel alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis et innovatis.

Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficiente derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores praedictos pro sufficienter et de verbo ad verbum expressis et insertis habentes, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus. Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis etc. Datum in arce Gandulphi, Albanensis dioecesis, anno incarnationis dominicae 1746, quarto nonas Junii, pontificatus nostri anno sexto.

Nr. 2984.

A sacra Congregatione Jndicis librorum prohibitorum obtinuimus sequens decretum, quod Venerabili Clero Dioecesano pro notitia et usu communicamus:

Decretum.

Feria VI. die 25. Junii 1875.

Sacra Congregatio Eminentissimorum ac Reverendissimorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium a SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO PIO PAPA IX Sanctaque Sede Apostolica Indici librorum pravae doctrinae, eorumdemque proscriptioni, expurgationi, ac permissioni in universa christiana Republica praepositorum et delegatorum, habita in Palatio apostolico vaticano die 25 Junii 1875 damnavit et damnat, proscripsit proscribitque, vel alias damnata atque proscripta in Indicem Librorum prohibitorum referri mandavit et mandat quae sequuntur Opera.

Saggi di psicologia e logica. — Saggio sulla Natura. Dante, il poeta del pensiero. — Saggio sulla filosofia dello spirito. — Della immortalità dell' anima. — Opere della marchesa Marianna Florenzi Waddington. — Firenze le Monnier 1864 - 1866 - 1867 - 1868.

Il Papato ai tempi dell' Impero da Constantino a Giustiniano e il Papato ai tempi nostri con alcune note illustrative sulle leggi del 13 Maggio 1871 e 19 Giugno 1873. — Roma Tip. Eredi Botta 1874.

Sulla prossima fine del mondo; ristretto dell' Opera dell' ultima persecuzione della Chiesa e della fine del mondo per D. Bernardino Negroni sacerdote regolare (*alias* P. Barnaba). — Bologna società tipografica dei compositori 1874.

Trattato di Morale umana emancipata da ogni dogma e pregiudizio. Semplici letture ad uso del popolo che legge, intende e ragiona per Aurelio Turcotti. — Vol. 3. presso Ermanno Loescher in Roma, Torino, Firenze 1875.

Dürrschmidt: Die kloesterlichen Genossenschaften in Bayern, und die Aufgabe der Reichsgesetzgebung. — Nördlingen 1875. — *Latine*: De Congregationibus religiosis in Bavaria, et de ordinationibus circa eas a legislatione faciendis. — Nerolingae 1875. *Opus praedamnatum ex Regula II Indicis.*

Friedrich: Der Kampf gegen die deutschen Theologen und theologischen Fakultaeten in den letzen zwanzig Jahren etc. — Bern 1875. — *Latine*: De oppugnatione theologorum Germanicorum et facultatum theologicarum hisce ultimis viginti annis etc. — Bernae 1875. *Opus praedamnatum ex Regula II. Indicis.*

Auctor Operis cui titulus: Le mie preghiere per cura di M. Pietro Bignami canonico onorario della Chiesa milanese. — Milano 1866. Prohib. Decr. 12. Aprilis 1867, *laudabiliter* se *subiecit et Opus reprobavit.*

Auctor Operum quorum titulus: I Gesuiti e la Repubblica di Venezia, documenti etc.; pubblicati per la prima volta, con annotazioni, dal Cav. prete Giuseppe Cappelletti Ve-

neziano etc. — Venezia 1873. *Et*: Breve corso di storia di Venezia condotta sino ai nostri giorni a facile istruzione popolare etc. pel medesimo Cappelletti. — Venezia 1872. Prohib. Decr. 14 Julii 1873, et 5 Februarii 1874, *laudabiliter se subiecit et Opera reprobavit.*

Itaque nemo cujuscumque gradus et conditionis praedicta Opera damnata atque proscripta, quocumque loco, et quocumque idiomate aut in posterum edere, aut edita legere vel retinere audeat, sed locorum Ordinariis, aut haereticae pravitatis Inquisitoribus ea tradere teneatur sub poenis in Indice librorom vetitorum indictis.

Quibus SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO PIO PAPAE IX per me infrascriptum S. I. C. a Secretis relatis, SANCTITAS SUA Decretum probavit, et promulgari praecepit. In quorum fidem etc.

Datum Romae die 26. Junii 1875.

ANTONINUS CARD. DE LUCA Praefectus.

Fr. Hieronymus Pius Saccheri Ord. Praed.
S. Ind. Congreg. a Secretis.

Loco † Sigilli.

Die 2 Julii 1875 ego infrascriptus magister Cursorum testor supradictum Decretum affixum et publicatum fuisse in Urbe.

Philippus Ossani Mag. Curs.

E Consistorio Episcopali.
Tarnoviae die 31. Julii 1875.

Nr. 2977.

Mieszkańcy wioski Brzeszcza wcielonéj do Parafii Oświecimskiéj upraszają o zarządzenie składki w Diecezyi na dokończenie budowy kościoła nowego.

Mieszkańcy wioski Brzeszcze liczącéj przeszło 1500 dusz chwalebny powzięli zamiar, wymurowania kościoła nowego i utworzenia filialnego lub parafialnego kiedyś kościoła, a to z powodu, iż od swego obecnego kościoła parafialnego w Oświęcimie oddaleni są blisko o $1\frac{1}{2}$ mili. — Połączonemi siłami wzięli się do budowy kościoła, którego kosztorys Biskupiemu Konzystorzowi przedłożony, wynosi 25.359 złr. 57 ct. w. a. Dotąd wydali już 16.712 złr. 82 ct. w. a. i budowę pod dach doprowadzili, brakuje im atoli dalszych funduszów. Wszystkie źródła miejscowe już zostały wyczerpane. Najjaśniejszy Monarcha ś. p. Cesarz Ferdynand udzielił wsparcie w kwocie 300 złr. w. a. znaczne jednak wydatki pochłonęły wszystkie dary i zasoby. Udali się tedy owi bogobojni mieszkańcy za pośrednictwem swego zacnego Proboszcza do Nas, byśmy w celu dopomożenia do budowy nowego kościoła zarządzili składkę z Diecezyi Naszéj, na którą otrzymali pozwolenie z Wysokiego c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 5. Lipca 1875 L. 4542. Polecamy tedy tych

biednych o chwałę Boga i zbawienie dusz swoich troskliwych Brzeszczan pamięci i sercu czułemu tak Wielebnego Duchowieństwa jako téż i pobożnych Diecezan. Nie mamy teraz fundatorów możnych, stosunki majątkowe bardzo się zmieniły, połączonemi jednak siłami tak licznéj Diecezyi dusz uskutecznić ku chwale Boga możemy. Zechcą tedy Wielebni Dusz Pasterze z ambony polecić ten ludek Boży gorliwości swych Wiernych, a uzbierany datek na ręce Biskupiego Konzystorza odesłać.

Z Biskupiego Konzystorza,
w Tarnowie dnia 31. Lipca 1875.

Nr. 3121.

Uwiadomienie o zgonie AGENORA hrabiego GOŁUCHOWSKIEGO Namiestnika Cesarskiego w Galicyi i polecenie duszy Jego modłom Wielebnego Duchowieństwa i pobożnych parafian.

Już z dzienników krajowych powzięło Wielebne Duchowieństwo smutną nowinę, że dnia 3go Sierpnia 1875, o godzinie 7. min. 20. rano w 64. roku życia swego, opatrzony ś. Sakramentami, przeniósł się do wieczności, po długiéj chorobie

AGENOR HRABIA GOŁUCHOWSKI,

Jego ces. i król. Apostolskiej Mości rzeczywisty tajny radca i podkomorzy, Ordynat, były c. k. minister stanu, ces. król. namiestnik królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiém, prezydent ces. król. krajowéj dyrekcyi skarbowéj we Lwowie, dziedziczny członek Izby Panów wysokiéj Rady Państwa, poseł na sejm kraju, kawaler wielkiego krzyża król. węgierskiego orderu ś. Szczepana, ces. austryjackiego orderu żelaznéj korony I. klasy, wielkiego krzyża ces. rosyjskiego orderu Aleksandra Newskiego i ces. ross. orderu św. Stanisława, kawaler honorowy udzielnego zakonu Johannitów, Dr. obojga praw, protektor gal. towarzystwa gospodarczego, honorowy obywatel miast: Lwowa, Krakowa, Tarnopola, Tarnowa, Rzeszowa, Halicza, Brzeżan, Jasła, Zaleszczyk, Kołomyi, Wieliczki, Sącza, Sokala, Mikołajowa, Leżajska, Jordanowa, Lubaszowa, Rohatyna, Trembowli, Drohobycza, Jarosławia, Przemyśla, Stanisławowa, Bełza, Śniatyna, Ropczyc, Mościsk, Sanoka, Biecza, Dobczyc, Mielca, Kolbuszowy, Oświęcima, Stryja, Kałusza, Złoczowa, Brodów, Bolechowa, Doliny, Jaworowa, Żółkwi, Gródka, członek wielu towarzystw, Ordynat na Skale, dziedziczny pan dóbr Husiatyna, Hniżdyczowa, Janowa, Szuparek i t. d.

Nie jest to zadaniem Naszém, wyliczać tutaj wzniosłe czyny i wysokie zasługi, jakie ś. p. Namiestnik Gołuchowski położył dla kraju rodzinnego, a jakie położył dla Monarchii i Tronu. Z przytoczonych tytułów poznać można, że ś. p. Hrabia Gołuchowski był człowiekiem pełnym zasług, a zarazem synem narodu, którym z woli Najjaśniejszego Monarchy przez 25 lat

rządził. — Był on Polakiem, który od najniższych szczebli w urzędzie wzniósł się do najwyższych w państwie godności, a to pracą swoją i zdolnościami. Można doń śmiało zastósować pamiętne słowo: „nie z chleba ani soli, ale z tego, co mnie boli, urósłem.“ Za trzéma zawodami był Namiestnikiem Cesarskim w Galicyi od r. 1849, przez lat 10, późniéj od r. 1866 do 1868 a następnie w r. 1871 do zgonu swego. W roku 1859 powołał go Najjaśniejszy Monarcha na prezesa ministrów całego państwa. Jako namiestnik był bardzo czynnym, do saméj śmierci zajmował się sprawami kraju, sprawy szkolne i drogi najwięcéj go zajmowały, on czynnie okazał, że można być dobrym Polakiem, a zarazem wiernym dynastyi Cesarskiéj. Używał téż wielkiego zaufania Najjaśniejszego Monarchy, który mu nie tylko swego przybocznego lekarza do Lwowa przysłał, lecz nadto codziennie o przebiegu słabości jego donosić sobie kazał. Jako dobry syn kościoła, zajmował się troskliwie jego losami, popierał jego dobrobyt, umarł po chrześciańsku. Dwukrotnie się spowiadał i dwukrotnie zaopatrywał się na drogę do wieczności. Dwie godziny przed śmiercią przyjął pocieszenie Kapłańskie, uścisnął dłoń Kapłana, a ucałowawszy wizerunek Ukrzyżowanego, podany mu przez małżonkę swoję i pożegnawszy ją po raz ostatni... oddał ducha Bogu swemu.

Umarł jako dobry katolik, wierny sługa Monarchy, miłośnik narodu swego. Przewielebne Duchowieństwo zechce w najbliższą Niedzielę po kazaniu zgon jego ogłosić ludowi zgromadzonemu a zarazem wezwać do gorących modłów za jego duszę, by mu Bóg dać raczył **Wieczny odpoczynek.**

Z Biskupiego Konzystorza,

w Tarnowie dnia 4. sierpnia 1875.

Nr. 2786.

Piis ad aram suffragiis commendantur.

R. D. Ludovicus Rudnicki Cooperator in Międzybrodzie mortuus est in Dobra die 9. Julii 1875. Sacramentis moribundorum provisus anno aetatis sue 39. Sacerdotii 16. consociationi dioecesanae reciprocarum precum pro felici morte adscriptus.

Defunctus die 13. Aprilis 1875. Perillustris Alexander Lgocki Parochus in Otfinów cujus obitum promulgavimus in Currenda IX. sub 26. Maji 1875. N. C. 1313. adscriptus quoque fuit Consociationi precum pro felici morte. Sodales Consociationis pro utroque missae sacrificium litare tenentur.

E Consistorio Episcopali.

Tarnoviae die 31. Julii 1875.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 12. Augusti 1875.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1875. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.